

A L L E P A A R D E N

hebben aan de wedstrijd deelgenomen

de teloorgang van de vlaamse kerk

een televisiezender plant een programma over "de teloorgang van de vlaamse kerk" tussen de jaren '50 en '75 & vroeg mij om daaraan mee te werken

ik antwoordde dat ik dat wel wou maar dan als tegengetuige; als bewijsvoerder van het tegendeel

wat de programmamakers bedoelden was vooral de blijkbaar achteruitgang van de uiterlijke geloofsbeleving die een aanvang nam na het concilie

de zender vroeg me omdat ik ooit onder de titel "de morgen mensen" een trits van boeken schreef waarvan het laatste heette: "van koekelberg-katholicisme naar catacomben-christendom"

vanaf de vijftiger jaren is in vlaanderen het uiterlijke machts-katholicisme verzinnebeeld door de basiliek van koekelberg inderdaad aan het achteruitgaan maar meer dan ooit herleefde tegelijkertijd het christendom van de eerste tijden

de teloorgang van de uiterlijke koekelkerk is te wijten aan drie oorzaken: de vergebouwelijking

de verpapiëring maar vooral aan de vermannelijking

de vergebouwelijking

met vergebouwelijking wordt bedoeld dat sinds het edict van milaan in de vierde eeuw bijna alle kerkgebeurens zich binnengebouwelijk zijn beginnen voltrekken: vaak zelfs op weelderige bevoelingen tussen indrukwekkende kolommen en onder machtige gewelven

vooral sinds de bouw van sint-pieter werd de vervaticaaning van de kerk volkomen

de eerste kerk was buitengebouwelijk: de eerste christenen hadden grond

onder de voeten & gras tussen de tenen het zand van het strand van gallilea & het gras van de bergrede

wanneer ze binnen iets vierden zoals in kana & bij het laatste avondmaal geschiedde dat niet in gebouwen maar in huizen

de eerste priesters hadden geen kazuifels om & geen mijters op

zij waren net als jesus en zijn moeder gewoon gekleed

(vervolg volgende week)

LUC VERSTEYLEN

499

WOORDEN ONT VREEMDEN

hals

Dat kost je de hals

Letterlijk betekent de uitdrukking 'Dat kost je de hals': 'Daarvoor zul je onthoofd worden'. Er zijn ook andere manieren om het leven erbij in te schieten; vandaar is de betekenis eveneens: 'Dat kost je het leven'. Daarvoor moet je naar de geschiedenis van David. Toen David op de vlucht was geslagen voor Saul die hem wilde vermoorden, trad hij in dienst van de Filistijnen. Op zeker ogenblik geraakten de Filistijnen in oorlog met Israël. Dat was voor de Filistijnen moeilijk en gevaarlijk. Zij vreesden namelijk dat David naar de kant van de Israëlieten zou overlopen. 'Na onderlinge beraadslaging stuurden de Filistijnse stadsvorsten David namelijk weg omdat ze dachten: Als hij overloopt naar zijn heer, Saul, kost ons dat de kop.' (1 Kron. 12,20) In de plaats van 'kop' vind je 'hals' in de Leidse vertaling van 1587: 'Wanneer hy tot zijnen heere Saul viel so mochtet ons onsen hals kosten.'

Hand

De hand aan de ploeg slaan
Wie de hand [de handen] aan de ploeg slaat, begint

vastberaden te werken. De uitdrukking komt letterlijk uit *Lucas*.

Jezus was samen met zijn vrienden op weg naar Jeruzalem. Iemand zei tegen hem: "Ik zal u volgen waarheen u ook gaat." Jezus zei tegen hem: "De vossen hebben holen en de vogels hebben nesten, maar de Mensenzoon kan zijn hoofd nergens te ruste leggen." Tegen een ander zei hij: "Volg mij!" Maar deze zei: "Heer, sta me toe eerst terug te gaan om mijn vader te begraven." Jezus zei tegen hem: "Laat de doden hun doden begraven, maar ga jij op weg om het koninkrijk van God te verkondigen." Weer een ander zei: "Ik zal u volgen, Heer, maar sta me toe dat ik eerst afscheid neem van mijn huisgenoten." Jezus zei tegen hem: "Wie de hand aan de ploeg slaat en achterom blijft kijken, is niet geschikt voor het koninkrijk van God." (Luc. 9,57-62)

De *Groot Nieuws Bijbel* verlaat in zijn vertaling het gevestigde gezegde, en vertaalt: 'Wie gaat ploegen en daarbij achterom kijkt...'

Het gezegde zoals wij het thans gebruiken ('De handen [de handen] aan de ploeg slaan'), is maar de helft van wat Jezus tegen die jongeman zei. Wij bedoelen er tegenwoordig mee: resoluut aan het werk gaan, vastberaden aan iets beginnen, en wij laten het verbod om achterom te kijken weg. Als je bij het Bijbelse beeld blijft, moet je erbij voegen dat je niet achterom mag kijken: wie ploegt, wil rechte voren trekken. Daartoe is het nodig dat hij een vast punt in de verte strak in het oog houdt. Kijkt hij tijdens het ploegen achterom, dan loopt het mis, en trekt hij scheve voren.

Z'n handen in onschuld wassen

Wie zegt dat hij *zijn handen in onschuld wast*, wil daardoor duidelijk maken dat hij zichzelf onschuldig verklaart. De Bijbel heeft tenminste op drie plaatsen ongeveer hetzelfde gezegde. (Wordt vervolgd)

BART MESOTTEN

Johan Kelders

Loodje gelegd

Gaston is dood.
Ze hebben hem onder zijn bank gevonden.
Een hartaanval.
Het moet heel snel zijn gegaan.
Hij heeft nog geen eens de tijd gehad om zijn luchtbed neer te leggen.
Hij lag in een regenplas.
Kliedernat, tot op het bot doorweekt.
Zijn dood zat er al een tijdje aan te komen.
Hij viel om de haverklap weg en wist vaak niet meer waar hij was.
Hij ijldde meer dan dat hij waakte, maar naar het ziekenhuis wilde hij niet.
Hij wilde sterven op de plek waar hij zijn hele leven had gewoond.
Op straat, onder zijn bank.
Vlak vóór zijn dood had hij het vaak over God en vergiffenis.
Hij wilde schoon schip maken, had spijt van bepaalde dingen die hij had gedaan of niet had gedaan.
„Vergeef me, vergeef me”, mompelde hij dan.
Een paar dagen geleden is hij zelfs gaan biechten.
Het was zijn eerste biecht in veertig jaar.
„God is er ook voor mij”, mompelde hij toen hij terugkwam.
Het waren zijn laatste woorden.
Daarna zei hij niks meer.
Alsof er niks meer te zeggen viel.
Alsof hij alles wat hij wilde zeggen, al had gezegd.
Ik leg een paar bloemen onder zijn bank.
Op dezelfde plaats waar hij het loodje heeft gelegd.
De flikken hebben zijn jas laten liggen.
Ik spreid hem uit over zijn sterfbed.
Dan lijkt het alsof hij er nog een beetje is.

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Morgen wordt er voor de eerste keer dit jaar weer gesproken over heroplevende activiteit in de natuur. En dat doet de kalender bij wege van een bijzonder mooie spreuk:

MET SINT-PAULUS BEK (bek is de afkorting van bekering) LEGT DE EKSTER HAAR EERSTE STEK DAN WACHT ZE TOT HALF-MEI EN LEGT DAN HAAR EERSTE EI

Nu is die feestdag van Sint-Paulus' Bekering op 25 januari altijd al beschouwd geweest als een beslissende dag in de natuur. Niet enkel liet zich daarbij het heilige getal 25 gelden, maar ook bracht de volksethymologie de term "bekering" tot "het keren" van het weer. Maar, het mag op die dag zeker niet waaien, da's niet goed, zegt de volksweerkunde, want dan krijgen we veel regen:

ZINKT PAULUS KLAAR DAT BRENGT EEN GOED JAAR HEEFT HIJ WIND ZO REGENT HET GEZWIND

Een zeer oud bijgeloof wil dat de vier winden in de nacht van 25 op 26 januari een geweldige strijd onder elkaar zouden voeren op het kruispunt van de wegen. De wind die klokslag middernacht aan de winnende hand is, zal het ganse jaar uit die richting komen waaien, zal dus m.a.w. overheersen.

In sommige streken van Nederland plaatste men vroeger op de avond van 25 januari een strooien pop aan het haardvuur. Die pop beeldde Paulus uit. Was het op de avond van 25 januari mooi weer, dan werd die pop een versgebakken pannenkoek voorgezet. Was het weer echter slecht, dan werd die pop gewoon in de open haard gekieperd.

KRISTIEN VAN ZUMMEREN